

Reportage – REISVERHAAL

Frans Polynesië: (deel 3)

De noord- en zuidpas van Fakarava

Frans Polynesië bestaat uit vijf belangrijke eilandengroepen – de Gambiereilanden, de Genootschapseilanden, de Markiezeneilanden, de Australeilanden en de Tuamotueilanden. Deze eilandengroepen liggen verspreid over een gebied zo groot als Europa. De temperatuur overschrijdt er zelden de 30 graden en daalt er bijna nooit onder de 25 graden. Duiken kan er het ganse jaar. Deze eilanden behoren dan ook tot de droombestemmingen van de Grote Oceaan.

De Tuamotu archipel is een groep van 78 atollen. Ze hebben bijna allemaal een lagune, omringd door een rif en liggen bijna geheel onder water. Veel van deze atollen hebben één of meerdere openingen in hun koraalcirkel, de zogenaamde passen. Deze passen zorgen voor de aanvoer van vers zeewater in de lagune, maar brengen ook stevige stromingen met zich mee. Begin oktober 2014 gingen onderwaterfotografen Els Van Den Borre en Bruno Van Saen duiken in de Frans Polynesische wateren.

In Moorea hadden zij ontmoetingen met bultrugwalvissen. In Rangiroa gingen zij op zoek naar dolfinnen en maakten zij voor het eerst kennis met de sterke stromingen in de passen. En nu, in dit derde en laatste deel bevinden zij zich op Fakarava, een atol gelegen ongeveer 200 km noordoostelijk van Rangiroa. Zij vertellen het einde van een schitterende reis.

Onze openingsduik bij Fakarava maken we onmiddellijk in de noordpas van het atol. Vandaag zou er enkel een ‚milde‘ stroming staan. Na een halfuurtje varen met de zodiak, worden we voor onze check-dive al meteen in ‚den blue‘ gedropt. Met de stroming mee laten wij ons allen samen voor het eerst de noordpas van Fakarava in zweven. We liggen nog maar net in het water wanneer een aantal grijze rifhaaien (*Carcharhinus amblyrhynchos*) ons al even van heel dichtbij komen bekijken. Als een steen valt onze duikgids verder naar beneden en neemt ons mee naar een diepte van 34 meter. Plots geeft hij ons het vooraf afgesproken sein om ons vast te haken aan het rif. Amaai! Noemen ze dit nou milde stroming! De externe flitsers van mijn camera wapperen heen en weer. Bij naar links of rechts te kijken verlies ik bijna mijn duikbril. Maar wat volgt, is een prachtig beeld! Grote scholen barracuda's, honderden geelvin barbelen, doktersvissen, verschillende napoleons en tientallen zwartpunt-en grijze rifhaaien!

De noordpas van Fakarava kent een enorme diversiteit aan marine leven. Maar ook in deze pas zijn de stromingen soms heel sterk en gevaarlijk. Tijdens onze volgende duikdagen neemt de stroming in de noordpas zelfs nog toe! Gelukkig beschikt deze pas over het plaatsje Alibaba. Wanneer de stroming te groot wordt, kunnen duikers zich hier gaan wegsteken achter enkele koraalformaties. Bij sommige koraalblokken valt de stroming zo goed als volledig weg en ook grote scholen vis komen zich hier trouwens verbergen. Wat een hoeveelheid aan vis! Tot nog toe zag ik nog nooit zo veel vissen samen op één plek.

De twee duiken die we iedere voormiddag maken zijn vrij intensief. Vaak wordt er vrij lang gedoken tussen 25m en 35m diepte. En dit in sterke stromingen. De tweede duik volgt al na een oppervlakte interval van amper één uur. Regelmatig moeten we een decompressiestop maken in het blauwe vooraleer we onze duik kunnen beëindigen. Absoluut geen duiken voor beginnende duikers. Een minimum ervaring aan stromingsduiken is hier toch wel vereist. De namiddagduik is echter totaal verschillend. Het rif aan de rechterkant van de noordpas is beschermd tegen de stromingen en is gekend voor zijn reuzenmanta's (*Manta birostris*). En ja hoor! Bij zowat iedere duik op het rif zien we toch wel één of meerdere duivelsroggen voorbij zweven.

Op de dag dat de stroming in de noordpas het sterkst is, trekken we naar de zuidpas van het atol. Vanuit ons resort is de noordpas te bereiken na 30 minuten varen. Voor de zuidpas mag je - bij vlakke zee - rekenen op een verplaatsing van ongeveer anderhalf uur. In de zuidpas gaan we duiken op de zogenaamde 'mur de requins' (de muur van de haaien). Grijze rifhaaien zouden hier in grote aantallen aanwezig zijn. Tijdens het topseizoen zie je er soms wel 400 tot 600 stuks. En ze zouden je heel dicht benaderen. Ideaal dus voor fotografen! Probeer dit maar eens aan je ouders en niet-duikers uit te leggen! Wij gaan duiken met honderden haaien! Hmm, gek hé? In tegenstelling tot de noordpas staat er bij de zuidpas steeds een lichte stroming. De duik lijkt op een half-pipe (gekend bij fanatieke snowboarders en skiërs) en de bodem is bedekt met wit zand. Al snel duiken de eerste grijze rifhaaien op. Maar onze duikgids Jean-Lou gaf ons duidelijk mee tijdens de briefing, van niet te blijven hangen en te treuzelen wanneer de eerste exemplaren zich laten zien. Hoe verder men de half-pipe intrekt, hoe meer haaien men zal zien. En dit tot op het punt dat Jean-Lou ons het teken geeft van: "Voilà, we zijn er. Doe je ding maar en maak wat mooie beelden". Vooraleer we het goed beseffen zijn al onze bodemtijdminuten verstreken. Jammer genoeg moeten we al aan onze opstijging beginnen. Wat een schitterende duik! Vijfenvertig minuten lang haaien kijken! Het leek of de duik amper tien minuten heeft geduurd!

Ook onze namiddag duik op de 'Mur de Requins' vliegt voorbij. Ik geef je graag mee dat dit een ongelooflijke belevenis is. De haaien zweven aan je neus voorbij. Wanneer ze de laatste duiker gepasseerd zijn, laten ze zich meenemen met de lichte stroming en gaan ze zich opnieuw, achteraan in de rij hangen. Het tafereeltje kan opnieuw beginnen. De duik bij de muur van de haaien wordt afgesloten in een kleine baai, waar kleine en jonge zwartpunt rifhaaitjes zich schuil houden. Hier komt het water amper tot aan je knieën, en de kleine rifhaaitjes draaien rond je benen. Daar bovenop komen ook grote napoleons mee genieten van het overschot van het middageten. Het werd dus nog erger dan 'gewoon' te duiken tussen honderden haaien. Ondertussen stonden we dan in het water baby haaitjes te voederen! De zuidpas heeft ons zo een mooie indruk nagelaten dat de ganse groep besliste om deze daguitstap een tweede keer te doen.

Inmiddels loopt onze vakantie op zijn einde. Maar volgens de eigenaars van het duikcentrum 'Dive Spirit Fakarava' moet het beste nog komen. Morgen en overmorgen kunnen we op de juiste plaats zijn, even op het juiste tijdstip wachten, en de show van de noordpas op Fakarava meemaken.

Die volgende ochtend vallen we voor de zoveelste keer, vanuit de zodiak, opnieuw achterover het water in. Wij zakken af naar 36 meter onder de zeespiegel. Hier maken wij wat zij 'de jacht' noemen mee. De haaien hebben honger en zijn op jacht! Bliksemsnel kiezen sommige haaien zorgvuldig een slachtoffer (gelukkig voor ons, vissen) uit. Af en toe zien we een haai een prooi verorberen en naar binnen slikken. Maar wat gaat dit snel! Onze ogen schieten te kort om dit alles waar te nemen. Dit vastleggen op foto is zelfs voor ons - mag ik zeggen ervaren fotografen - zo goed als onmogelijk.

De dag nadien en meteen ook onze afsluitende duik van een schitterende vakantie wordt nog beter. Bij het te water gaan komen twee grote manta roggen, uit de diepte, als het ware afscheid nemen. Tientallen grijze rifhaaien, scholen van duizenden doktersvissen, soldaatvissen en geelvin barbelen voeren net als gisteren een waar spektakel op. De haaien zoeken opnieuw naar een prooi en schieten door de scholen vis. Van links naar rechts, van boven naar onder, en omgekeerd. Onze duikgids gaat als een gek tekeer en als een dirigent van een orkest duidt hij ons bijna iedere volgende aanval opnieuw aan. Met behulp van zijn gebaren lijkt hij ons te zeggen: 'Kijk eens aan! Wat een schitterend beeld is dit toch! Dit is het spektakel van de noordpas bij Fakarava'.

Mede door het enthousiasme van onze duikgids word ik tijdens onze veiligheidsstop even emotioneel. Dat dit nog bestaat! Dat wij dit nog mogen meemaken! Maar hoelang kan dit nog blijven voortbestaan? Wanneer passeren hier de enorme boten met hun kilometers lange visnetten? En gaan wij, afstammelingen van de homo sapiens, deze oceanen nu effectief volledig leegvissen en dit allemaal kapotmaken?

Sinds 2006 zijn Fakarava en de 6 atollen van de Tuamotu-archipel geklasseerd als biosfeerreservaat door UNESCO.

Samen met Rangiroa behoort Fakarava tot de beste duikbestemmingen ter wereld.

Air Tahiti Nui vliegt meermaals per week van Parijs Charles de Gaulle naar Papeete, de hoofdstad van Frans Polynesië, gelegen op Tahiti.

De vluchttijd bedraagt ongeveer 22 uur (12 uur van Parijs naar LA, en ongeveer 10 uur naar Papeete).

Eens ter plaatse, zijn een groot aantal eilanden bereikbaar met korte vluchten van ongeveer 1 uur.

Tekst: Bruno Van Saen

Foto's: Bruno Van Saen & Els Van Den Borre

OVER ELS EN BRUNO

Onderwaterfotografen *Els Van Den Borre en Bruno Van Saen* maakten hun eerste openwaterduik in november 2004. Amper 5 jaar later, nam dit Belgische koppel deel aan hun eerste wedstrijd onderwaterfotografie. En nu, net nog geen zes jaar later, hebben zij ondertussen een palmares vergaard van meer dan 70 top 3 plaatsen in zowel nationale als internationale onderwaterfotografiewedstrijden.

Els Van Den Borre is Belgisch CMAS 1*Instructeur en kinesitherapeut. Ze startte met een Fuji FinePix F30 compact camera. Vandaag fotografeert zij met een DSLR Nikon D800. Bruno Van Saen werkt binnen de Belgische ICT-sector als functioneel en performance analist. Sinds kort fotografeert hij met een DSLR Nikon D810.

Ze maken al verschillende jaren gebruik van Hugyfot onderwaterbehuizingen. Zij staan terecht achter dit unieke product van Belgische makelij en werden daarom recent uitgeroepen tot Hugyfot-ambassadeurs.

In hun reisverslagen proberen Els en Bruno allereerst hun persoonlijke gevoelens neer te schrijven en geven ze jou soms aanbevelingen of advies in verband met het plannen van je volgende vakantie of het maken van je onderwaterfoto's.

Op hun websites (www.brunovansaen.be en www.elsvandenborre.be) kan je hun foto's bewonderen en hun publicaties lezen.

<Foto Els> <Foto Bruno>